

СТАНОВИЩЕ
на съдията М.Златарева
по к.д.5/2004г.

Изхождайки от извода на Конституционния съд, че атакуваната разпоредба на чл.31, ал.1, т.2 от Закона за закрила и развитие на културата /ЗЗРК/ е в съответствие с Конституцията, авторът на становището излага съображения за този извод в различие с общите съображения, залегнали в т.1 от решението.

Конституционният съд е имал няколко пъти повод да обсъжда конституционносъобразността на законови разпоредби, задължаващи търговски субекти да правят отчисления от доходите си в полза на различни по предназначението си държавни фондове – Решение №8 от 1997г., Решение №31 от 1998г. и Решение №6 от 2002г. Изводът и в трите цитирани решения е, че законодателят няма право да обременява с тежести стопанските субекти в полза на държавни фондове, независимо дали тяхното предназначение е за подпомагане физическото възпитание и спорта или народното здраве и законовите разпоредби са обявени за противоконституционни. Именно от тази постоянна практика на Конституционния съд изхожда предложението на съдийския състав на търговската колегия на ВКС за проверка конституционносъобразността на разпоредбата на чл.31, ал.1, т.2 ЗЗРК.

В настоящото решение Конституционният съд приема обратното - че разпоредбата, задължаваща търговските дружества с държавно участие в областта на културата да привеждат в Национален фонд “Култура” 10% от получаваните наеми не противоречи на Конституцията, поради което следва да се обясни обстойно по какво случаят се различава от предишните.

Акцент в аргументацията за конституционност на чл.31, ал.1, т.2 ЗЗРК не може да бъде характера на предвидените отчисления – че те не са данъчни задължения или такси. Напротив, защото нямат характер на данък или такса предвидените със закон отчисления по казусите в Решение №8 от 1997г. и Решение №6 от 2002г. са обявени за противоречащи на Конституцията.

Основен аргумент за конституционност на атакуваната разпоредба в случая може и следва да бъде вида на субектите, задължени да правят отчисленията. В първите три случая законът е задължавал търговски дружества с частен капитал да правят отчисления от печалбата си за събиране на средства по държавни фондове - търговски дружества с предмет на дейност хазартни игри, застрахователни акционерни дружества и спортни организации. В конкретния случай става дума за задължения спрямо търговски дружества с държавно участие, отдаващи под наем недвижими имоти, собственост на държавата, които тя им е предоставила за осъществяване на дейност в областта на културата.

И оттук следва да се отговори на въпроса – кои дружества с държавно участие се включват в обсега на задължените по процесната разпоредба лица. Във всички приложения към делото становища на заинтересуваните страни разпоредбата на чл.31, ал.1, т.1 ЗЗРК се свързва със задължението, предвидено в §30 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2004г. /тиражирана в същия вид от законите за годишните бюджети на предходните години/. Министърът на финансите тълкува §30 ПЗР на ЗДБ като първична уредба на взаимоотношенията между държавния бюджет и търговските дружества с държавно участие относно приходите от наем и че отчисленията от 10% от наема от същите дружества в полза на фонд “Култура” са способ за пряко финансиране чрез преразпределяне на държавния бюджет.

Ползвайки направената законова аналогия, Конституционният съд е длъжен да даде едно комформно тълкуване на разпоредбата на чл.31, ал.1, т.1 ЗЗРК. А именно, че отчисления от 10% от приходите от наеми в полза на Националния фонд "Култура" се правят от едноличните търговски дружества с държавно имущество в областта на културата безусловно /изключая хипотезата на §30, ал.4 ПЗР на ЗБД за 2004/. Когато обаче търговското дружество в областта на културата, получаващо наем е със смесен капитал, 10-те % от наема са само от частта, съответстващата на държавното участие. Комформното тълкуване в конституционното правораздаване се нарича още изправително и се използва, за да се спаси законова норма от нейното обявяване за противоконституционна, респ. да се облекчи законодателя от задължението да поправи последиците от такова обявяване, когато противоконституционността засяга само част от нормата и тя не може да бъде разграничена. В случая уточняването върху коя част от наема, получаван от търговските дружества в областта на културата със смесен капитал ще се правят отчисления от 10% в полза на Националния фонд "Култура" е необходимо обстоятелство, което аргументира защо обсъжданата разпоредба на чл.31, ал.1, т.1 ЗЗРК не е противоконституционна. Ако при дружествата със смесен капитал отчисленията се правят от целия наем, казусът в едната му част става аналогичен на случаите в цитираните по-горе три решения на Конституционния съд. Изводът обаче, че разпоредбата на чл.31, ал.1, т.1 ЗЗРК е противоконституционна само, когато се отнася до търговски дружества със смесен капитал не може да бъде направен дори и от чисто формални причини. С оглед на това комформното тълкуване в случая е наложително.

Изложените съображения сочат, че предвидените по настоящото дело отчисления в полза на държавен фонд се различават съществено от случаите, обсъждани в цитираните от искателите три предишни решения,

поради което с решението си Конституционният съд не променя създадената практика за възможните финансови задължения, които държавата може да налага със закон.